

دبیرستان غیر دولتی ملت

آموزش و پرورش
منطقه ۳ تهران

نام دبیر:
مسیح گرجی

نمره به عدد:

نمره به حروف:

سوالات آزمون :
نوبت اول

پایه :
دوازدهم
انسانی

درس : علوم فنون ۳

مدت آزمون :
۶۰ دقیقه

تاریخ آزمون :
۱۴۰۳/۱۰/۱۵

شامل : ۲۴ سوال
دره صفحه

شماره
صندلی:

کلاس:
۳۰۴

نام خانوادگی:

نام:

بارم	ردیف
۱۷۵ ۰	۱
۰/۵	۲
۰/۵	۳
۱۷۵ ۰	۴

هر یک از موارد زیر، معرف کدام شاعر دوره بیداری است؟

الف) شاعر وطنی و از موسیقی دانان معروف عصر مشروطیت بود، عرصه هنر وی تصنیف‌ها و ترانه‌های میهنی است که در برانگیختن مردم و آزادی نقش بسیار مؤثری داشت. (.....)

ب) از شاعران شاخص این دوره است که او را به سبب آزادی خواهی به زندان انداختند و تحت تأثیر شاعران گذشته، به ویژه مسعود سعد و سعدی بود. (.....)

ج) در طنز و هجو و هزل چیره دست بود. وی از نوادگان فتحعلی شاه قاجار بود و تفکرات شخصی او مانع از آن می‌شود که در ردیف شاعران آزادی خواه دوره مشروطه قرار بگیرد. (.....)

پدیدآورنده آثار زیر را بنویسید:

الف) چرند و پرند : .....
ب) شمس و طغرا : .....

ادبیات پایداری با ظهور مفاهیمی نو؛ مثل آزادی، ..... ، ..... و مبارزه با استبداد و استعمار شکل گرفت.

لطفاً کوتاه پاسخ دهید:

الف) اولین و تنهاترین کتاب تاریخی دوره مشروطه نوشته کیست؟ .....

ب) تنها نمونه نمایشنامه فارسی نوشته کیست؟ .....

ج) اثری از صبای کاشانی که به تقلید از بوستان نوشته شد، کدام است؟ .....

<p>۰/۵</p>	<p>هر یک از موارد زیر، مربوط به کدام سطح از سبک‌شناسی دورهٔ بیداری است؟ (با خط وصل کنید؛ یک مورد اضافی است).</p> <table border="1" data-bbox="168 260 1433 474"> <tr> <td data-bbox="168 260 802 331">الف) توجه به واژگان کهن</td> <td data-bbox="802 260 1433 331">سطح فکری</td> </tr> <tr> <td data-bbox="168 331 802 403"></td> <td data-bbox="802 331 1433 403">سطح زبانی</td> </tr> <tr> <td data-bbox="168 403 802 474">ب) توجه به قالب‌های قصیده و مثنوی</td> <td data-bbox="802 403 1433 474">سطح ادبی</td> </tr> </table>	الف) توجه به واژگان کهن	سطح فکری		سطح زبانی	ب) توجه به قالب‌های قصیده و مثنوی	سطح ادبی	<p>۵</p>
الف) توجه به واژگان کهن	سطح فکری							
	سطح زبانی							
ب) توجه به قالب‌های قصیده و مثنوی	سطح ادبی							
<p>۰/۵</p>	<p>بیت زیر را از نظر قلمرو ادبی بررسی کنید. (دو مورد) « آن زمان که بنهادم سر به پای آزادی / دست خود ز جان شستم از برای آزادی »</p>	<p>۶</p>						
<p>۰/۵</p>	<p>درست یا نادرست بودن موارد زیر را مشخص کنید: الف) بنیادی‌ترین تفکر و خواست مشروطه‌خواهان « آزادی » بود. (.....) ب) بارزترین ویژگی ادبیات دورهٔ بیداری، یعنی توجه به مردم، در آثار ابوالقاسم لاهوتی و فرّخی یزدی برجسته است. (.....)</p>	<p>۷</p>						
<p>۱/۵</p>	<p>وزن هر یک از بیت‌های زیر را بنویسید و سپس مشخص کنید وزن کدام بیت همسان و کدام یک ناهمسان است؟ الف) به حسن خلق و وفا کس به یار ما نرسد / تو را در این سخن انکار کار ما نرسد وزن: ب) دلم سر به هامون رها می‌پسندد / سرم بالش از صخره‌ها می‌پسندد وزن:</p>	<p>۸</p>						
<p>۱</p>	<p>علامت هجایی واژه‌های زیر را یک بار با حذف همزه و یک بار بدون حذف همزه بنویسید: الف) شورانگیز : ب) خوش‌اندام :</p>	<p>۹</p>						
<p>۰/۵</p>	<p>برای بیت « تا رفت مرا از نظر آن چشم جهان‌بین / کس واقف ما نیست که از دیده چه‌ها رفت » کدام وزن ترجیح دارد؟ چرا؟ الف) مفعولُ مفاعیلُ مفاعیلُ فَعولن ب) مستفعلُ مستفعلُ مستفعلُ مستف</p>	<p>۱۰</p>						
<p>۱</p>	<p>نمونه‌های زیر، به صورتی که بین دو هلال تقطیع شده‌اند با کدام اختیار شاعری مطابقت دارد؟ الف) نوای نی (- - - U) ب) بازی دهر (U - UU -)</p>	<p>۱۱</p>						

۱/۵	<p>بیت زیر را تقطیع هجایی کنید و دو اختیار شاعری (زبانی) مشخص نمایید و بنویسید وزن بیت چیست.</p> <p>« نبینی باغبان چون گل بکارد / چه مایه غم خورد تا گل برآرد »</p>	۱۲										
۰/۵	<p>شاعر در چندمین هجای بیت زیر از اختیار « تغییر کمیّت مصوّت بلند به کوتاه » استفاده کرده است؟ (فقط مصراع و شماره هجا را بنویسید.)</p> <p>« در دام فتاده آهوئی چند / محکم شده دست و پای در بند »</p>	۱۳										
۰/۵	<p>در نمونه زیر، آرایه مراعات نظیر بین کدام واژه‌ها ایجاد شده است؟</p> <p>« من مسلمانم / قبله‌ام یک گل سرخ / جانمازم چشمه ، مهرم نور / دشت سجّاده من »</p>	۱۴										
۱	<p>ابیات ردیف (الف) را با خط به آرایه به کار رفته در ردیف (ب) متصل کنید:</p> <table border="1" data-bbox="168 1016 1430 1371"> <thead> <tr> <th data-bbox="168 1016 423 1087">آرایه (ب)</th> <th data-bbox="423 1016 1430 1087">بیت (الف)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="168 1087 423 1159">تضاد</td> <td data-bbox="423 1087 1430 1159">الف) بهر این فرمود رحمان ای پسر / «کُلّ یومٍ هوَ فی شأنٍ» ای پسر</td> </tr> <tr> <td data-bbox="168 1159 423 1230">متناقض‌نما</td> <td data-bbox="423 1159 1430 1230">ب) مجنون که به دیوانه‌گری شهره شهر است / در دشت جنون همسفر عاقل ما بود</td> </tr> <tr> <td data-bbox="168 1230 423 1302">تضمین</td> <td data-bbox="423 1230 1430 1302">ج) در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید، والسّلام</td> </tr> <tr> <td data-bbox="168 1302 423 1371">تلمیح</td> <td data-bbox="423 1302 1430 1371">د) عجب مدار که عین درد خاموشم / که درد یار پری چهره عین درمان است</td> </tr> </tbody> </table>	آرایه (ب)	بیت (الف)	تضاد	الف) بهر این فرمود رحمان ای پسر / «کُلّ یومٍ هوَ فی شأنٍ» ای پسر	متناقض‌نما	ب) مجنون که به دیوانه‌گری شهره شهر است / در دشت جنون همسفر عاقل ما بود	تضمین	ج) در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید، والسّلام	تلمیح	د) عجب مدار که عین درد خاموشم / که درد یار پری چهره عین درمان است	۱۵
آرایه (ب)	بیت (الف)											
تضاد	الف) بهر این فرمود رحمان ای پسر / «کُلّ یومٍ هوَ فی شأنٍ» ای پسر											
متناقض‌نما	ب) مجنون که به دیوانه‌گری شهره شهر است / در دشت جنون همسفر عاقل ما بود											
تضمین	ج) در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید، والسّلام											
تلمیح	د) عجب مدار که عین درد خاموشم / که درد یار پری چهره عین درمان است											
۱	<p>در کدام بیت آرایه «تلمیح» به کار رفته است؟ تلمیح موجود در آن را توضیح دهید.</p> <p>الف) گفت آن یار کزو گشت سر دار بلند / جرمش این بود که اسرار هویدا می‌کرد</p> <p>ب) خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم / کز نسیمش «بوی جوی مولیان آید همی»</p>	۱۶										
۱	<p>با توجه به بیت زیر، آرایه « لفّ و نشر » را مشخص کنید و بنویسید نوع لفّ و نشر کدام است؟</p> <p>« روی و چشمی دارم اندر مهر او / کاین گهر می‌ریزد آن زر می‌زند »</p>	۱۷										

۱/۵	<p>با توجه به بیت « با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت »</p> <p>الف) نوع «لفّ و نشر» را مشخص کنید.</p> <p>ب) «تلمیح» موجود در بیت را بنویسید.</p> <p>ج) بین کدام واژه‌ها «مراعات نظیر» وجود دارد؟</p>	۱۸
۰/۵	<p>در برابر هر مورد، آرایه به کار رفته (تضاد یا متناقض‌نما) را بنویسید:</p> <p>الف) چیست این سقف بلند ساده بسیار نقش / هیچ دانا زین معماً در جهان آگاه نیست (.....)</p> <p>ب) گفתי به غم بنشین یا از سر جان برخیز / فرمان برمت جانا بنشینم و برخیزم (.....)</p>	۱۹
۰/۵	<p>آرایه «متناقض‌نما» را در بیت زیر توضیح دهید:</p> <p>« ز کوی یار می‌آید نسیم باد نروزی / از این باد ار مدد خواهی چراغ دل برافروزی »</p>	۲۰
۱/۵	<p>با توجه به شعر زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید:</p> <p>« از مُلک ادب حکم‌گزاران همه رفتند / شو بار سفر بند که یاران همه رفتند آن گرد شتابنده که در دامن صحراست / گوید چه نشینی که سواران همه رفتند افسوس که افسانه‌سرایان همه خفتند / اندوه که اندوه‌گساران همه رفتند یک مرغ گرفتار در این گلشن ویران / تنها به قفس ماند، هزاران همه رفتند »</p> <p>الف) دو آرایه ادبی در شعر مشخص کنید.</p> <p>ب) در بیت اول واژه‌های قافیه را بنویسید.</p> <p>ج) یک مورد از ویژگی‌های فکری شعر بالا را بنویسید.</p>	۲۱
۱	<p>متن زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ دهید:</p> <p>« ننه، هان! این زمین روی چیه؟ روی شاخ گاو، گاو روی چیه؟ روی ماهی، ماهی روی چیه؟ ... وای الهی رودات بیره چقدر حرف می‌زنی؟! حوصلم سر رفت! آفتابه لگن شش دست، شام و نهار هیچی!»</p> <p>الف) از ویژگی نثر بیداری کاربرد زبان محاوره‌ای است؛ نمونه‌ای در این متن بیابید و نشان دهید.</p> <p>ب) یک کنایه در متن بیابید که به صورت تمثیل رایج است.</p>	۲۲

۰/۵	<p>در کدام بیت از واژگان کهن استفاده شده است؛ مشخص کنید:</p> <p>الف) به بادافره این گناهم مگیر / تویی آفریننده ماه و تیر</p> <p>ب) خدایا به خواری مران از درم / که صورت نبندد دری دیگرم</p>	۲۳
۱	<p>موارد خواسته شده را در شعر زیر از فرخی مشخص کنید.</p> <p>« دامن محبت را گر کنی ز خون رنگین / می توان تو را گفتن، پیشوای آزادی</p> <p>فرخی ز جان و دل می کند در این محفل / دل نثار استقلال، جان فدای آزادی »</p> <p>الف) ویژگی ادبی (بیت اول): ..... / ب) ویژگی فکری (هر دو بیت): .....</p>	۲۴